

*“Je bent een hand met daaraan een
potlood dat een tekening maakt”*

JOURNAAL

Jaargang 28 | Januari 2022

Beste vrienden,

Met genoegen bied ik u hierbij het Anton Pieck Journaal van 2022 aan.

We zijn er in geslaagd dit mooie museum samen met onze deskundige en enthousiaste vrijwilligers neer te zetten als geliefd museum voor vele bezoekers. En we staan niet stil, maar zijn druk bezig om ons prachtige museum met stijlvolle exposities verder te professionaliseren.

Met regelmaat geven bezoekers via de sociale media complimenten aan onze gastvrije vrijwilligers. En daar zijn we erg trots op!

Ook het Anton Pieck Museum ontkwam het afgelopen jaar niet aan de gevolgen van covid-19. Ondanks de sluiting van het museum vanaf half december 2020 tot juni 2021, hebben we met subsidies en steun van de provincie Gelderland, de gemeente Hattem en fondsen, het tij gekeerd.

Het afgelopen jaar is er geïnvesteerd in documentatie, de winkel en de vormgeving van ons museum. Extra aandacht ging uit naar onze nieuwe exposities, digitalisering en deelname aan nieuwe programma's zoals het Erfgoedfestival Gelderland 2021 met het thema 'Aan het werk'. Door de betrokkenheid en inzet van ons bestuur en vrijwilligers, zitten we nu weer met regelmaat op meer dan 100 bezoekers per dag.

Sinds 1 december heeft ons museum ook een nieuwe conservator. Judith Bartel-van Beckhoven volgt Francine Oonk op, die medio juni besloot om ons te verlaten vanwege andere ambities en keuzes in haar loopbaan. Judith is drie dagen in de week werkzaam voor ons museum en gaat daarbij nauw samenwerken met Bram Donders (oud-assistent-conservator van het Van Gogh

museum en huidige onderzoeker bij Museum Boijmans van Beuningen), die zich vanuit het Kick Start fonds op projectbasis in gaat zetten voor onderzoek en nieuw content voor ons museum.

In dit journaal geven we een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en gebeurtenissen van 2021. Daarbij geven we dit jaar speciale aandacht aan onze zeer toegewijde vrijwilligers.

Ik hoop dat u zo een goed beeld krijgt van de gedrevenheid waarmee ons bestuur, onze medewerkers en vrijwilligers zich inzetten voor ons mooie museum.

Ik wens u dan ook veel leesplezier!

Mathilde Stam, directeur

Anton Pieck

“Zonder vrijwilligers zou het museum geen bestaansrecht hebben”

Anneke Nitrau:
Spin in het web

Anneke Nitrau, office management

De vrijwilligers maken het museum, volgens Anneke. De emotie is hoorbaar als ze vertelt over de inzet die ze dagelijks om zich heen ziet, en hoe blij ze daarvan wordt. “Ik heb al die jaren gezegd, iedere vrijwilliger is belangrijk voor het museum. Of het een interieurverzorgster is, een baliemedewerker, of de registratie - je doet het met zijn allen. Zonder vrijwilligers zou het museum geen bestaansrecht hebben.” Ze maakt een vergelijking met grote musea, die zich veel meer betaalde krachten kunnen veroorloven. “Dan vind ik dat we trots kunnen zijn op ons museum, dat op zoveel vrijwilligers draait en met zoveel passie.”

Het aansturen van vrijwilligers is één van de taken die Anneke met veel plezier op zich heeft genomen toen ze overstapte op de functie van office manager. In haar nieuwe positie van ‘spin in het web’ fungeert ze als aanspreekpunt voor zo’n beetje iedereen die met het museum te maken heeft. Ze beantwoordt bijvoorbeeld alle vragen die mensen via de mail stellen en daar gaat best wat werk in zitten. “Dan kun je denken, ‘hoe kunnen ze dat nou vragen,’ maar nee - voor diegene is de vraag belangrijk.

Iedereen krijgt antwoord.” Vragen van de directeur, de conservator, vragen van bezoekers, leveranciers van de winkel en de technische dienst komen éérst bij Anneke terecht. Het coronajaar was vooral onvoorspelbaar. “In augustus vorig jaar begon het al, twee weken dicht. We hadden de kerstversiering al klaar staan - dicht. Dan denk

je: ‘nou dan kunnen we wel weer in februari’, dus niet. Het heeft tot 1 juni geduurd. Laten we hopen dat we bij nieuwe maatregelen buiten schot blijven.”

Het thuiswerkadvies was in haar functie niet uitvoerbaar. “Ik ben gewoon elke dag hier naartoe gegaan, want de dingen gingen hier wel door. Je kreeg dan geen bezoekers, maar je was wel bezig met plannen maken en de mail beantwoorden en er kwamen bestellingen binnen. De puzzels vlogen over de toonbank.”

En toen het museum weer open was? Er werd gewerkt met speciale kaarten voor de zalen, zodat de baliemedewerkers makkelijker konden zien of er nog plaats was. “Voor de baliemedewerkers heb ik respect hoor, want die hadden het echt veel drukker. Ze moesten opletten hoeveel bezoekers er waren, de kaarten voor de zalen desinfecteren, na elk tijdsblok de toiletten schoonmaken. En zonder morren deden ze het.” Anneke geniet zichtbaar van de betrokkenheid van de vrijwilligers bij het museum.

“Wat me heel erg verbaasde, was dat het museumpubliek zich zo goed aan de maatregelen hield,” herinnert Anneke zich. “Als ze binnenkwamen hoefde je maar één keer te vragen of ze hun handen wilden desinfecteren en ze hielden allemaal netjes de route aan. Je merkte gewoon dat mensen zo blij waren dat ze weer wat konden. Na juni kregen we ook heel veel bezoekers. En om dat te ontdekken, dat ze ons museum niet vergeten waren na een half jaar, dat was voor mij een hoogtepunt.”

Judith Bartel-van Beckhoven, de nieuwe conservator, stelt zich voor

Geboren in Haarlem en opgegroeid op de grens van Overveen en Haarlem was Anton Pieck voor mij een heel bekende persoon. Niet alleen die onopvallende oude man die in het straatbeeld paste maar vooral de maker van de prachtige tekeningen die ik in en rond ons huis steeds weer aantrof. Ik hield enorm van sprookjes en verhalen en vond in tekeningen en schilderijen de inspiratie voor mijn fantasie. Al op jonge leeftijd wist ik dat ik kunstgeschiedenis wilde gaan studeren en mensen op weg wilde helpen om kunst als inspiratie te ervaren.

Ik nam altijd graag vrienden en familie mee het museum in en daagde ze uit steeds beter te gaan kijken. Wat zie je nu echt en wat vertelt dat jou? Niet zelden groeide mijn gezelschap en had ik aan het einde van de tour meer onbekende dan bekende gezichten waar ik mijn verhaal aan vertelde maar dat vond ik prima. Ik zag dat als het voorzien in een behoefte.

Na mijn studie Kunstgeschiedenis en Klassieke Archeologie te Amsterdam had ik de mogelijkheid om bij de provincie Noord-Holland een traineeship te doen en voor de erfgoedafdeling te werken. Het was een heerlijke en leerzame tijd maar toch bleef de museumwereld mij trekken. Vandaar dat ik na 6 jaar afscheid nam van het provinciehuis en een master Museology aan de Reinwardt Academie in Amsterdam ging doen.

Sindsdien heb ik altijd voor musea gewerkt, tentoonstellingen gemaakt en me bezig gehouden met collecties en het publiek. Het overdragen van kennis maar ook het de bezoeker echt leren kijken waren voor mij altijd sterke drijfveren om telkens weer met een nieuw thema aan de slag te gaan.

Met veel plezier heb ik de afgelopen tien jaar gewerkt voor het Nationaal Historisch Museum i.o., het Pakhuis te Ermelo, Museum Kasteel Wijchen, Museum Haarlem en CODA in Apeldoorn. Als kroon op mijn werk mag ik nu gaan werken in het prachtige Anton Pieck Museum.

Het werk van Anton Pieck, de diversiteit van zijn werk en het gevoel dat zijn werk oproept, blijft een heel bijzonder aspect binnen de kunstcanon van Nederland en verdient het om voor het heden en de toekomst gewaarborgd te blijven. Ik kijk er enorm naar uit om samen met alle vrijwilligers, de staf en het bestuur dit pareltje in Hattem bij nog meer mensen onder de aandacht te brengen met leuke, spannende en inspirerende tentoonstellingen en activiteiten.

Binnenkort zal ik met mijn man Colin en onze dochters Isa (12) en Phaedra (11) graag weer eens vanuit Ugchelen naar Hattem rijden om het museum ook weer aan hen te laten zien. Graag tot snel!

Judith Bartel

Van het bestuur

Hoe beroerd kan de coronacrisis uitpakken voor de kunst- en cultuursector. We waren maar een half jaar open, terwijl we prachtige tentoonstellingen konden laten zien. Gelukkig hebben provinciale en gemeentelijke subsidies ons geholpen om 2021 goed door te komen.

De officiële opening van Het Alfabet en Roodkapje op 12 juni, in aanwezigheid van Charlotte Dematons en burgemeester Marleen Sanderse, was een waar zonnig feest. We mogen trots zijn dat we ondanks de Corona toch nog 14.000 bezoekers ontvingen, en in het gastenboek zijn de reacties vol lof over wat wij in het museum laten zien.

Als museum hebben we een geweldige potentie. De naam Anton Pieck trekt elk jaar steeds meer bezoekers. Toch vragen wij ons af of Anton Pieck als kunstenaar niet nog meer tot de verbeelding moet spreken.

Hoe verhoudt de romantische, ambachtelijke schilder/tekenaar Anton Pieck zich tot zijn tijdgenoten? Is het juist niet deze tijd van gehaastheid die schreeuwt om de kunst van Pieck? Wij hopen daar met onze conservator en kunstkenners uit onze omgeving een antwoord op te geven. Steeds realiseren wij ons dat het fundament van ons museum ligt bij de vrijwilligers.

Elke dag opnieuw klaar staan voor de bezoeker, hem wegwijs maken in en door het museum; dat moeten we met elkaar realiseren. Dat dit lukt zonder haperen verdient de allergrootste pluim! Een museum dat staat als een huis, waar het genoeglijk toeven is in een Pieckoresk stadje als Hattem.

Wij, met ons vijfen, aangevuld met directeur Mathilde, zijn apetrots op ons museum en wij hopen dit met iedereen nog heel lang vol te houden.

Kees Blom: Pieckenier achter de balie

Kees Blom, baliemedewerker

Kees Blom is baliemedewerker bij het Anton Pieck Museum. Of zeg gerust Baliemedewerker Plus, want het werk van Kees Blom is veel meer dan het ontvangen van gasten. "Hier heb ik zelf gravures kunnen afdrukken... op de pers van Pieck."

Zo'n zes jaar geleden reageerde Kees op een krantenadvertentie van Anneke. De Epenaar was werkloos en zocht iets nuttigs om te doen binnen de kunstsferen.

'Van oudsher ben ik goudsmid en graveur. Anneke vertelde me dat er ook workshops etsen werden gegeven en dat trok me aan'. Hij assisteerde een paar keer bij workshops en dat beviel goed. 'Dat is toch het leuke, om met etsplaatjes op de pers aan de gang te gaan. Hier heb ik ook eigen gravures kunnen afdrukken... op de pers van Pieck'.

Kees weet een kleine onderdrukte glinstering van trots in zijn ogen niet te verbergen. Hij vervolgt: 'Normaal gesproken wordt voor graveren koper gebruikt, maar koper is te duur. Wat we hier doen is graveren in plexiglas'. Werkt dat net zo goed? 'Het, eh... ja, je kunt er óók in krassen', grapt Kees.

Kees is Baliemedewerker Plus. Plus betekent dat hij ook naamkaartjes en prijslijsten maakt, een taak die eerder lag bij de inmiddels vertrokken conservatoren ontwerper Francine Oonk. Daarnaast maakt hij deel uit van het team Registratie en Documentatie. Zijn speciale werk is het documenteren van de boekencollectie, een klus waar hij samen met Bea en Pieter nog steeds mee bezig is.

Maar er is meer. Honderdpoot Kees is ook nog eens tekstgevoelig. 'Jullie

teksten komen straks eerst bij mij, dan haal ik alle fouten er uit'. We zijn gewaarschuwd.

Het laatste project van Kees is - begrijpelijk - een beetje van eigenbelang voor hem en zijn collega-baliemedewerkers. 'De video die hier normaal draait, als die de hele dag hard aan staat, dan worden we achter de balie knettergek. Ik heb er ondertitels bij gemaakt, dan kan het geluid zachter'.

Baliemedewerker Plus betekent ook dat er hard werd gewerkt, toen het museum en dus de balie gesloten waren door de coronacrisis. Zonder bezoekers kon alles uit de kast worden getrokken en gefotografeerd. Volgens Kees heeft de coronatijd enorm geholpen bij de snelheid van het verwerken. Rustig heeft hij het niet gehad. 'Toen de deuren weer opengingen hebben we heel veel bezoekers gehad, het piekte enorm'.

Het nieuwe museumbezoek waartoe ook het checken van QR-codes en handhaving van de 1,5-meterregel behoort, leidde niet tot problemen met bezoekers. Politieagentje spelen doet Kees in beperkte mate (hij werkte ooit bij de politie). 'De regeling werkt soepel, mensen werken goed mee. De meeste bezoekers zijn vrij volgzaam en komen met het idee om iets leuks te bekijken. Dan hebben ze het er wel voor over om aan de regels te denken'.

Elsbeth en Willeke:

Batman en Robin van de kunsteducatie

Elsbeth is een doorgewinterde onderwijsprofessional die al zo'n zeven jaar meedraait bij het Anton Pieck Museum, Willeke komt pas twee maanden kijken maar is ook zeer enthousiast. Het duo maakt deel uit van een team van vijf educatiemedewerkers. Zij staan voor de missie om de jongste bezoekers het een en ander te leren over Anton Pieck en kunst in het algemeen. Het belangrijkste is dat de kinderen leren kijken, en dat is met lockdowns en de kindeigen korte aandachtsspanne een behoorlijke uitdaging.

Elsbeth Exoo heeft lang in het onderwijs gewerkt en was cultuurcoördinator, dat wil zeggen dat ze op kosten van de staat culturele activiteiten zoals muziek en schilderen organiseerde op scholen. Nu ze is gestopt, zet ze zich in voor het Anton Pieck Museum met baliewerk maar vooral ook als educatiemedewerker. Dat doet ze samen met Willeke Klaassen.

Willeke is kunstenaar, gek op textiel en de natuur en dat combineert ze in haar werk. Maar ze is ook docent en geeft workshops op scholen. 'Toen ik begon waren we met z'n tweeën. Nu zijn we met vijf dames', blikt Elsbeth terug, die

blij is met de uitbreiding van het team: 'Ja, heel fijn! Weer nieuwe mensen met nieuwe ideeën en dat is altijd welkom'. Want het is nooit klaar. Met elke nieuwe tentoonstelling komt ook nieuw lesmateriaal. Stil blijven staan is geen optie.

Educatie bij het Anton Pieck Museum is opgebouwd in twee delen: boven en beneden. Beneden is een creatieve activiteit zoals het maken van een sprookjesfiguur of het tekenen van een futuristisch huis. Boven kijken de kinderen naar een tentoonstelling. Zo kan een klas van 20 kinderen worden opgesplitst in twee kleinere groepjes

die elkaar na drie kwartier afwisselen en zo kan de aandacht beter worden verdeeld. 'Dat is een goede basis voor leren kijken en ontdekken, en ze ervaren hoe leuk dat is.'

'Leren kijken is wat mij betreft de belangrijkste doelstelling', zegt Elsbeth. 'Zo hebben we een speurtocht en vragen we de kinderen of ze op een schilderij van Anton Pieck ook hondjes kunnen vinden. Dat is dan voor de kleintjes'. Willeke vult aan: 'En bovendien zien ze iets wat ze eerder niet gezien hebben en krijgen ze er meer plezier in om langer naar een schilderij te blijven kijken om te zoeken naar verstopte dingen. Dat is een goede basis voor leren kijken en ontdekken, en ze ervaren hoe leuk dat is'.

Scholen geven zich op bij het Cultuurplein waar het team mee samenwerkt. Helaas gooide corona roet in het eten en moesten veel activiteiten worden afgezegd. Vlak voor de zomervakantie mocht gelukkig weer wat en kwam educatie bij het Anton Pieck Museum weer op de radar bij de scholen.

Willeke: 'Ik ben er nog maar twee maanden, maar ik heb genoten van het enthousiasme bij de kinderen. Maar ik ben vooral blij met het doen en het weer kunnen doen'. Ook Elsbeth kan weer genieten: 'We vragen altijd aan de kinderen wat ze hebben geleerd en wat ze leuk vonden. Dan komen ze altijd met hele andere dingen dan dat je verwacht. Dat is zo grappig!'

De blik kan weer richting de toekomst, al blijft die vol onzekerheden. 'Ik hoop dat de komende tijd veel meer kinderen komen, als het tenminste een beetje goed gaat met de strijd tegen corona', zegt Willeke. Ook Elsbeth kijkt ernaar uit om weer met kinderen te werken en geeft aan dat er al ideeën zijn voor nieuwe lessen. 'Maar wat je ook bedenkt, houdt het compact en goed. Want kinderen hebben zo'n korte aandachtsspanne. Dat is niet vervelend, maar juist heel leuk'.

Opening drie nieuwe exposities

Op een stralende dag onder een draaiende molen, na een lange lockdown, werden zaterdag 12 juni op het pleintje van 'Bij de Molen' de drie nieuwe tentoonstellingen geopend. Directeur Mathilde Stam ontving circa 50 genodigden waaronder burgemeester Marleen Sanderse, Charlotte Dematons, boswachter Lennard Jasper, Roodkapje en een lieflijk meisje in het groen. Zij vertegenwoordigde de natuur. Ook werd een delegatie van de Efteling en Uitgeverij Hoogland & van Klaveren een speciaal warm welkom geheten.

Burgemeester Marleen Sanderse constateerde dat bij veel gezinnen de geïllustreerde boeken van Charlotte Dematons niet ontbreken in de boekenkast.

In de tentoonstelling 'Alfabet' zijn de zeer verrassende, originele illustraties te zien. Charlotte Dematons vertelde met de voor haar zo kenmerkende humor hoe de tekeningen van het gehele alfabet waar zij drie jaar aan gewerkt heeft, tot stand zijn gekomen. Daarna was het de beurt aan Lennard Jasper. Hij verhaalde over de terugkeer van de laagland wolf op de Veluwe in de zomer van 2018 en

verbond zo de natuur opnieuw aan het sprookje 'Roodkapje'. Roodkapje verrichtte de officiële opening met het aanbieden van drie mandjes gevuld met een fles wijn en een koek, in het sprookje bestemd voor haar grootmoeder. Burgemeester Marleen Sanderse, Charlotte Dematons en Lennard Jasper namen de mandjes in ontvangst.

De tentoonstellingen 'Alfabet' en 'Roodkapje' zijn nog te zien tot en met 16 januari 2022, 'Stille wateren, diepe gronden' is te zien tot en met 15 januari 2023.

Subsidies helpen het museum te moderniseren

Het museum wil de bezoeker een brede en verdiepende kijk in het werk en leven van Anton Pieck geven. Kickstart Cultuurfonds en provincie Gelderland helpen dankzij substantiële subsidies deze missie nog meer mogelijk te maken.

Het Anton Pieck Museum wil anno 2021 aan de bezoekers een inspirerende beleving meegeven. Het wil niet langer alleen afbeeldingen laten zien maar ook inhoudelijke informatie overbrengen om daarmee het werk en de persoon in een context plaatsen en informatie te geven die bijdraagt aan het besef dat Anton Pieck niet alleen een illustrator was maar ook gerekend moet worden tot de grote Nederlandse kunstenaars van de 20ste eeuw.

Schermen

Anton Pieck heeft veel werk gemaakt. Heel veel zelfs. Vanwege de bescheiden ruimtelijke afmeting kan het museum niet de gehele collectie tonen. Dankzij de Kickstart Cultuurfonds-subsidie heeft het museum een oplossing gevonden in de implementatie van vijf interactieve schermen. Met deze schermen krijgt de bezoeker toegang tot werken die in de archieven van het museum liggen en wordt het mogelijk de illustraties van de ruim 400 door Pieck geïllustreerde boeken te laten

zien. Een andere lang gekoesterde wens is dat de bezoeker straks virtueel kan bladeren door de kalenders die Anton Pieck sinds 1913 illustreerde.

Interactieve tour

Voor dagelijkse rondleidingen door een gids zijn niet voldoende vrijwilligers beschikbaar en corona-beperkingen zetten een extra streep door het geven van rondleidingen.

De oplossing vond het museum bij Smartmobiletour.nl. De bezoeker krijgt na het scannen van een QR-code, op zijn eigen smartphone een rondleiding langs de prachtige werken van Anton Pieck. In deze tour geeft de conservator verdiepende, geschreven en gesproken toelichting en worden een aantal gebruikte technieken in filmpjes uitgelegd.

Kunsthistoricus

De subsidie van provincie Gelderland maakt het mogelijk dat kunsthistoricus Bram Donders bij 250 van deze werken kunsthistorisch verantwoorde beschrijvingen maakt. Bram schreef zijn bachelorscriptie over Pieck's bijdrage aan "1001 Nacht". De beschrijvingen worden gebruikt in het archief en in de social media en zijn daardoor toegankelijk voor de bezoeker.

Het Anton Pieck Museum presenteert

Stille wateren diepe gronden

Noordwal 31, 8051 ES Hattum
WWW.ANTONPIECKMUSEUM.NL

Voorstude boekillustratie voor 'Alle verhalen voor 1001 nacht'

Het Anton Pieck Museum presenteert

Roodkapje

Sprookje voor de Efteling

Noordwal 31, 8051 ES Hattum
WWW.ANTONPIECKMUSEUM.NL

Het Anton Pieck Museum presenteert

Alfabet

Illustraties van Charlotte Dematons

Noordwal 31, 8051 ES Hattum
WWW.ANTONPIECKMUSEUM.NL

In 'Stille wateren, diepe gronden' is te zien hoe Anton Pieck het landschap om hem heen zag én maak je kennis met de man achter de kunst.

Anton tekende aanvankelijk vooral landschappen, met name duinen, wilgen, bremtakken, dotterbloemen.

Hij vond zijn natuurmotieven al tijdens zijn kinderjaren in de omgeving van Den Helder, waar hij urenlang door de duinen zwierf.

In samenwerking met de Efteling herleeft het sprookje 'Roodkapje' in de expositie 'Roodkapje, sprookje voor de Efteling'. Hier is een selectie van ontwerptekeningen en boekillustraties voor sprookjesboeken van de Efteling te bewonderen.

Voor Anton Pieck was het ontwerpen van de sprookjes voor de Efteling één groot avontuur. Toen gedacht werd aan uitbreiding van het sprookjesbos, was voor Anton Pieck de realisatie van Roodkapje zijn liefste wens.

In de expositie 'Alfabet' zijn de originele illustraties van kinderboekenillustrator Charlotte Dematons te zien. Alle letters van het alfabet en hun oneindige mogelijkheden vind je in de prachtige en ook verrassende illustraties. Iedere tekening is een weergaloos zoek- en ontdekfeest. Charlotte Dematons heeft, net als Anton Pieck, in totaal meer dan 350 boeken van illustraties voorzien. Ze hebben allebei de 'Sprookjes van Grimm' geïllustreerd. Als bekroning van haar werk heeft Charlotte al diverse prijzen gewonnen, waaronder een Gouden Penneel, twee Zilveren Penselen en een Glazen Globe. Van "Alfabet" zijn al meer dan 120.000 exemplaren verkocht.

Museumwinkel en koffiecorner

De winkel en de koffiecorner hebben een prominentere plek gekregen. De verkoop van souvenirs is sindsdien toegenomen en bezoekers maken steeds vaker gebruik van de gezellige koffiecorner.

In 2021 zullen artikelen aan het assortiment worden toegevoegd die exclusief verkrijgbaar zijn in het Anton Pieck Museum. De extra inkomsten uit de winkel en de horeca maken het mede mogelijk dat het museum kan werken aan nog meer verbeteringen.

Pieter Aurik: Pieckverzamelaar, thuis en bij het museum

“Het is een geordend zootje,” lacht Pieter over zijn privéverzameling met werk van Anton Pieck. Als jongetje van 7 jaar begon hij ermee: karweitjes doen zodat hij kerstkaarten kon kopen, kalenders vragen voor Sinterklaas - alles wat maar werd uitgegeven. Een topstuk in zijn verzameling is een zilveren speldje van een bezem, gemaakt nadat Anton Pieck het spelprogramma “Wedden dat ...?” verloor en het Vondelpark moest aanvegen. Nu verzamelt hij al zo lang - 54 jaar - dat hij zelfs vraagbaak is geworden voor de uitgever.

“Ik heb een groot krantenarchief thuis, kaarten - alles wat uitgegeven wordt wil ik hebben. Via de uitgever komen er ook dingen mijn kant op. Is er een proefje gemaakt, dan verdwijnt dat in mijn verzameling.”

Logisch dus dat hij voor het museum vrijwilliger is op de documentatieafdeling. Een dag in de week is hij in het depot in Zwolle te vinden en daarnaast neemt hij nog klussen mee naar huis.

Bijna twee jaar geleden is er een nieuw systeem in gebruik genomen, Memorix. De drie vrijwilligers van documentatie zijn heel druk bezig om de gehele collectie in deze database te zetten, en daar komt veel bij kijken: “Elk nieuw werk wordt bekeken door Anneke en ons drieën, er wordt een foto gemaakt, het wordt opgemeten, er wordt bekeken welke techniek is gebruikt, wat erop staat en hoe we het beschrijven.” Het nieuwe systeem heeft veel voordelen, zo is de inhoud makkelijk met anderen te delen en kan je er ook thuis aan werken. Een nadeel is dat er minder ruimte is voor gegevens. “Soms moeten we twee verschillende gege-

vens in één vakje zetten, in het vorige systeem hadden we legio vakjes”. Door die overstap liep het documentatiewerk wel een beetje achter, en daarom kwam de coronapandemie voor Pieter eigenlijk best wel goed uit. “Je kon nergens heen, dus we zaten met z’n tweeën in het depot te fotograferen, maten te nemen en te noteren. Soms zaten we er wel drie, vier dagen per week. In feite hebben we onze achterstand kunnen wegwerken.” Voor hem persoonlijk was het virus wel minder leuk: “ik ben COPD-patiënt, dus ik hou me heel erg van iedereen op afstand.”

Met het nieuwe depot is Pieter blij. De Pieckfan laat tevreden zijn hand over de rijen passe-partouts in folie gaan. “Hier is genoeg ruimte om alles op een logische manier op te slaan. Binnenkort zetten we er nog een kast bij en komen de werken die nu nog in het Streekarchief in Epe zijn opgeslagen ook hierheen”. Op het bureau staan een goede camera en een laptop. Wat heerlijk moet het zijn, omringd te zijn door het werk van deze grootse kunstenaar.

Pieter Aurik, registratie / documentatie

Deelname aan het Erfgoedfestival

Tien kunstenaars, geïnspireerd door tien Gelderse erfgoedlocaties. Dat was het Erfgoedfestival 2021. Het thema van het festival was 'Aan het werk', in de Maand van de Geschiedenis. Eén van de deelnemende erfgoedlocaties was het Anton Pieck Museum.

Danskunstenaar Inbal Abir was tijdens het Erfgoedfestival verbonden aan het Anton Pieck Museum. Zij liet zich inspireren door het brede scala van technieken die Anton Pieck beheerste, rond het thema 'Aan het werk'.

Inbal Abir is geboren en opgegroeid in Israël, en woont nu in Arnhem. Ze studeerde aan de ArtEZ dansacademie en is één van de oprichters van danscollectief de Arnhemse Meisjes. Haar fysieke onderzoek richt zich op yoga, acrobatiek en improvisatiemethoden. Voordat ze professioneel danser werd, werkte ze in Israël met minder-bevoorrechte tieners. Die ervaringen hebben haar gevormd als maker. Haar werk als danser is maatschappelijk betrokken en gaat over de omstandigheden waarin een mens leeft.

Inbal zette haar nieuwe werk eerst neer in de vorm van dans tijdens de opening van het Erfgoedfestival op 3 oktober in Concertgebouw de Vereeniging in Nijmegen.

Op zaterdag 9 oktober was er een dansworkshop in ons museum voor kinderen die zich hiervoor aangemeld hadden. Directeur Mathilde Stam heette iedereen van harte welkom, waaronder wethouder Auke Schipper, Inbal Abir en Henriette Kosse van Erfgoed Gelderland. Nadat Inbal haar inspirerende dans voor het voetlicht had gebracht, opende de wethouder de dansworkshop voor de aanwezige kinderen. Inbal nam de enthousiaste kinderen tijdens de dansworkshop mee door het gehele museum. Ze leidde haar workshop in met vakmanschap en liefde voor het werk van Anton Pieck.

Mathilde Stam was blij met de vertaling van het werk van Anton Pieck naar dans en met de mogelijkheden die dit kan bieden voor Educatie. De succesvolle, interactieve middag werd afgesloten met koek en limonade voor de kinderen.

Nieuwe aanwinst

In 2021 heeft het museum een bijzondere aankoop gedaan. Een originele tekening uit één van de weinige kinderboeken die Anton Pieck geïllustreerd heeft, "Flappie en zijn hondje Dinky". Het is dan ook een waardevolle aanvulling voor onze collectie.

Op de tekening is het kleine, vreemd uitziende mannetje te zien met zijn rode schoenen en een ketting met een rode edelsteen. Net zoals op vele andere werken van Pieck is op deze tekening goed te zien dat Pieck het ontwerp een paar keer heeft aangepast om tot het beste eindresultaat te komen. De tekening zal opnieuw worden ingelijst en zal dan ook te zien zijn in het museum.

Expositiezaal krijgen make-over

Vanaf 15 december 2020 ging Nederland weer in lockdown, in eerste instantie tot 20 januari. We wilden niet extra sluiten als we 20 januari weer open zouden kunnen, dus hebben we de geplande renovatie en wisseling van expositie, die eerst van 11 tot 31 januari was gepland, naar voren gehaald. We begonnen meteen met de verbouwing van zaal 1, de expositiezaal op de begane grond. De materialen werden aangeschaft en het klusteam, bestaande uit Henk Gejas, Herman Lankman, Martin van Leeuwen en Johan Winkel, ging aan de slag.

In zaal 1 zijn de wanden verlengd naar het plafond en doorgetrokken voor de ramen, waardoor er meer eenheid en rust ontstond. De verlichting is helemaal opnieuw opgezet volgens het ontwerp van Lichtstudio DagVier uit Elburg, met de nieuwste Led-technologie. De TL-verlichting is vervangen door grote doeklampen en er zijn rails met spotjes geplaatst. Hiermee kan de verlichting meer gericht worden en zijn de lampen in te stellen op lichtsterkte volgens de museumnormen, wat erg belangrijk is voor het behoud van de schilderijen en tekeningen.

In het souterrain is de originele schouw, die Anton Pieck zelf had verzameld van Delfts blauwe tegeltjes, bij zijn werkhoek geplaatst.

Nu is de originele werkhoek van Anton Pieck nog completer en ziet het er hetzelfde uit als zijn eigen werkkamer. De schouw is in bruikleen gegeven door Roy van Meerburg, hij had de schouw in zijn woning in Amsterdam staan na het overlijden van Anton Pieck.

De lockdown werd na 20 januari weer verlengd en daardoor ontstond er extra tijd om zaken aan te pakken.

We besloten daarom om de TL-verlichting in het souterrain ook te vervangen door Led-verlichting, in de zelfde stijl met grote doeklampen en spots. Beide expositiezaal hebben nu een mooie sfeer en de ledverlichting zorgt, naast energiebesparing, ook voor minder schadelijk (UV-)licht.

Het klusteam werkte hard om te zorgen dat het op tijd af was. Helaas heeft het uiteindelijk tot 5 juni geduurd voordat de bezoekers de metamorfose konden bewonderen.

Anton Pieck inspireert

Het museum biedt anderen, die geïnspireerd zijn door het werk van Anton Pieck, de mogelijkheid om op een plekje aan de wand in de ontvangstruimte hun tekening te laten zien aan bezoekers. Zo schonk kunstenaar en illustrator Anthony Hanssens op 29 juni het museum een bijzondere tekening van zijn hand.

Het verleden en vooral de 19e eeuw inspireerde Anton Pieck, maar ook andere kunstenaars zoals Rembrandt en Dulac inspireerden hem. Anthony Hanssens heeft zich op zijn beurt laten inspireren door Anton Pieck.

Met zijn bewondering voor Pieck en zijn werk voltooide hij op zijn eigen wijze de laatste onafgemaakte tekening 'Zwarte Bijlsteeg, Amsterdam ca. 1900', die bestemd was voor de kalender van 1989. Anthony Hanssens, vooral geïnspireerd door sprookjes en mooie, oude verhalen, laat zich niet door zijn autisme weerhouden om prachtige kunstwerken te maken. Ook een tekening van Tijn Tempelaars 'Ezeltje strek je', Hanny Schouten 'Pianomeisje' en Wim Dingemans 'Boerderij Vogelenzang' sieren de wand. Zeer de moeite waard om ook deze werken te bekijken.

Ontwikkelingen bij Educatie

Ook Educatie heeft het afgelopen jaar geleden onder de corona-epidemie. We hebben tot oktober helaas geen scholen kunnen ontvangen. Gelukkig is inmiddels bekend dat de animo voor het komende schooljaar onverminderd groot is. We verheugen ons erop de kinderen en hun begeleiders weer te ontvangen en ze mee te nemen in ons mooie museum.

We zijn erg blij met de uitbreiding van het educatieteam met twee enthousiaste dames. Met deze uitbreiding wordt het ook mogelijk om meer workshops, gerelateerd aan de (tijdelijke) exposities, te organiseren.

We hebben in samenwerking met Francine Oonk een speurtocht ontwikkeld voor jonge bezoekers, zowel voor de tentoonstelling 'Roodkapje' als voor de tentoonstelling 'Alfabet'. De kleurwedstrijd die we op de website gezet hebben was een groot succes. We hebben de prachtige inzendingen met veel plezier bekeken. De winnaars hebben hun prijs inmiddels ontvangen.

In het voorjaar heeft Mathilde Stam een convenant met de gemeente ondertekend waardoor de samenwerking tussen cultuur en onderwijs extra wordt bekrachtigd. Voorafgaand aan de kinderboekenweek in oktober was er in het museum een inspiratiemiddag voor leerkrachten uit het basisonderwijs, georganiseerd door Edith de Jong van het Cultuurplein. Een twintigtal belangstellenden kon kiezen uit vier workshops. Eén van de workshops was geïnspireerd op de tentoonstelling van Charlotte Dematons. Kennelijk viel dit in goede aarde, want naar aanleiding van deze activiteit hebben we al drie klassen kinderen mogen verwelkomen. Geconcentreerd bekijken ze de expositie en zoeken de tekening die bij de eerste letter van hun naam hoort. Daarna gaan ze zelf een letter maken en versieren met allerlei materialen en moeten ze 26 voorwerpen zien te vinden. (Bij elke letter 1 voorwerp). Inmiddels heeft de volgende school zich alweer gemeld! Het educatieteam kijkt uit naar een jaar met onbevangen, nieuwsgierige en geïnteresseerde kinderen.

Agenda

Wegens succes verlengd:

Expositie 'Roodkapje'
t/m 12 juni 2022

Expositie 'Stille wateren, diepe gronden'
t/m 15 januari 2023

In 2022 zullen ook twee nieuwe exposities worden gerealiseerd.
We zullen u hierover op de hoogte houden via onze website
www.antonpieckmuseum.nl

COLOFON

Het Anton Pieck Journaal is de nieuwsbrief van het Anton Pieck Museum te Hattem en wordt gratis aan alle vrienden en sponsors gestuurd.

CONTACT

Anton Pieck Museum
T (038) 444 21 92
info@antonpieckmuseum.nl
www.antonpieckmuseum.nl

TEKSTREDACTIE

Mathilde Stam
Anneke Nitrauw
Hans van der Hoeven
Kees Blom
Johan Winkel
Jaap Zeeuw van der Laan

INTERVIEWS

Erwin Hoekstra
Els Engel

VORMGEVING

Margot Nijhuis
Robert-Jaap Jansen

“Je bent een hand met daaraan een potlood
dat een tekening maakt”

